

TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU APRITE 2017.gada 9 mēnešos

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi par tabakas izstrādājumiem

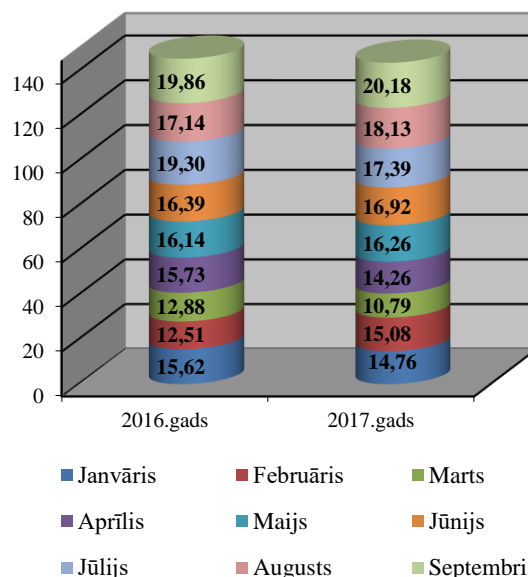
1.attēls

2017.gada deviņos mēnešos par tabakas izstrādājumiem iekasēti **143,77 milj. EUR**, kas ir par 1,80 milj. jeb 1,24% mazāk nekā 2016.gada deviņos mēnešos (skatīt *1.pielikumu*).

Akcīzes nodokļa ieņēmumu samazinājumu radīja patēriņam nodoto cigarešu (par 3,2%), kā arī cigāru un cigarillu (par 17%) apjomu samazinājums (skatīt *3.pielikumu*).

Cigāru un cigarillu apjomu samazinājuma galvenais iemesls ir krasais akcīzes nodokļa likmes palielinājums par 36% no šī gada 1.janvāra. Savukārt iemesli, kas mazina legālo cigarešu patēriņu ir iedzīvotāju skaita pastāvīgais kritums, smēķētāju skaita samazinājums, kā arī elektronisko cigarešu tirgus paplašināšanās, ko veicina gan elektronisko cigarešu kā inovatīva produkta piesaiste jauniešu vidū, gan ievērojamā cenu atšķirība cigaretēm un elektroniskajām cigaretēm.

Akcīzes nodokļa ieņēmumi par tabakas izstrādājumiem (milj. EUR)

2. Tabakas izstrādājumu apritē iesaistītie komersanti

2017.gada septembra beigās Latvijā:

- 28 komersantiem bija 33 spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai, tai skaitā 3 komersantiem ir atļautas tādas darbības ar tabakas izstrādājumiem kā ražošana, apstrāde, pārstrāde un vēl 1 komersantam ir tiesības veikt fasēšanas darbības;
- 13 komersantiem bija spēkā speciālā atļauja (licence) reģistrēta nosūtītāja darbībai;
- 28 spēkā esošas licences tabakas izstrādājumu vairumtirdzniecībai;
- 2162 spēkā esošas licences tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecībai.

3. Patēriņam Latvijā nodotie tabakas izstrādājumi

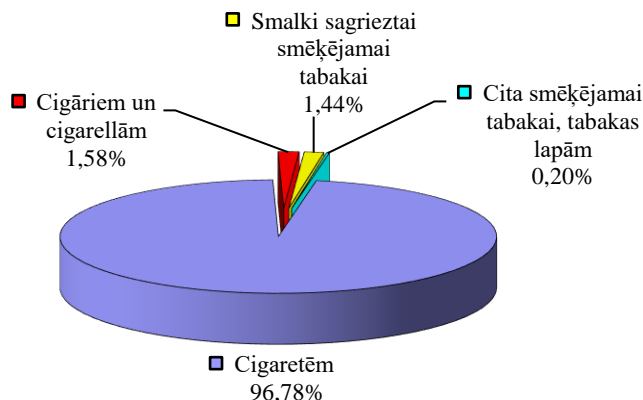
Patēriņam Latvijā nodoto tabakas izstrādājumu apjomu izmaiņas vistiešākā veidā ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā. 2017.gada deviņos mēnešos ievestos/importētos tabakas izstrādājumus patēriņam Latvijā nodeva 13 komersanti. Kopš 2011.gada patēriņam Latvijā tiek nodotas tikai citās valstīs ražotas cigaretes.

Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūrā (dati apkopoti, pamatojoties uz tabakas izstrādājumu akcīzes nodokļa deklarācijās sniegto informāciju) aprēķinātais akcīzes

nodoklis par cigaretēm 2017.gada deviņos mēnešos sastāda turpat 97% no kopējiem akcīzes nodokļa ieņēmumiem valsts budžetā par tabakas izstrādājumiem, tādējādi patēriņam nodoto legālo cigarešu daudzuma izmaiņām ir vislielākā ietekme uz budžeta ieņēmumiem par tabakas izstrādājumiem.

2.attēls

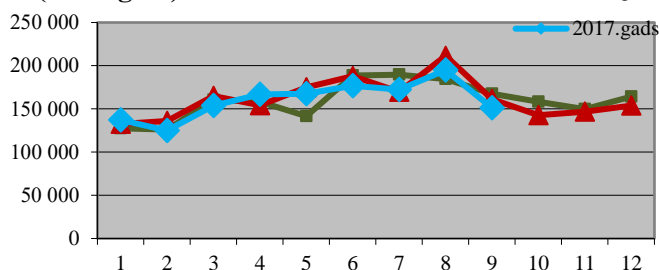
Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūra 2017.gada 9 mēnešos

Kopumā **2017.gada deviņos mēnešos** patēriņam Latvijā nodoti **1 445 milj. cigarešu**, kas ir par 48 milj. cigarešu jeb par **3,19 % mazāk** kā 2016.gada attiecīgā periodā (skatīt 3.pielikumu).

Latvijas patērētāju vidū 2017.gada deviņos mēnešos vispopulārākās ir bijušas "WINSTON", "L&M" un "MARLBORO" markas cigaretes. Populārāko cigarešu nosaukumus un lielākos komersantus pēc patēriņam Latvijā nodoto tabakas izstrādājumu apjoma skatīt 5.pielikumā.

Patēriņam Latvijā nodotās cigaretes (tūkst.gab.)

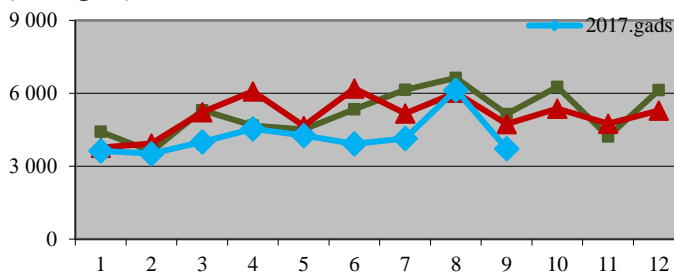
3.attēls

2017.gada deviņos mēnešos cigāru un cigarillu apjoms, kas nodots patēriņam Latvijā, salīdzinot ar 2016.gada attiecīgo periodu samazinājies par 17%. Patēriņam nodoto cigāru un cigarillu apjoma

samazinājums vērojams praktiski visos šī gada mēnešos, ko izraisīja krasais akcīzes nodokļa likmes palielinājums no šī gada sākuma.

Kopumā patēriņam Latvijā **2017.gada deviņos mēnešos** nodoti 38 284 kg smēķējamās tabakas, kas par nepilniem 4% pārsniedz 2016.gada attiecīgā perioda rādītāju.

Patēriņam Latvijā nodotie cigāri un cigarillas (tūkst.gab.)

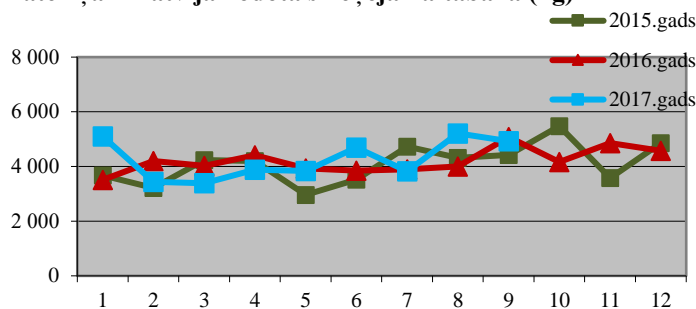

4.attēls

Minētais smēķējamās tabakas daudzums ietver gan smalki sagrieztu tabaku cigarešu uztīšanai, gan citu smēķējamo tabaku.

Šī gada deviņos mēnešos patēriņam Latvijā nodotas arī 9 kg tabakas lapas. Karsējamā tabaka patēriņam Latvijā nav nodota.

Patēriņam Latvijā nodotā smēķējamā tabaka (kg)

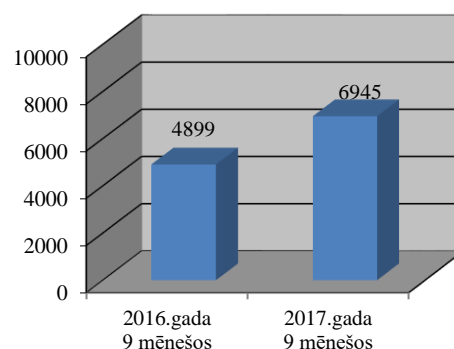
4.Tabakas izstrādājumu ražošana

6.attēls

2017.gada septembra beigās Latvijā trijiem akcīzes preču noliktavu turētājiem bija tiesības veikt tabakas izstrādājumu ražošanu, taču kopš 2016.gada tikai viens no viņiem veic cigarešu ražošanu.

Jau 7 gadus Latvijā ražotās cigaretes netiek nodotas patēriņam Latvijas tirgū, 2016.gadā 95% no saražotajām cigaretēm nosūtītas uz citu Eiropas savienības dalībvalsti, arī 2017.gadā saražotais nav paredzēts izplatīšanai Latvijā.

Saražotais cigarešu apjoms (tūkst.gab.)

5. Tabakas izstrādājumu aprīte atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā

Tabakas izstrādājumu aprīte atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā neietekmē Latvijas valsts budžeta ieņēmumus, taču ir būtisks akcīzes preču aprītes posms, kas prasa īpašus uzraudzības pasākumus akcīzes nodokļa nodrošinājuma kontroles veidā.

2017.gada deviņos mēnešos Latvijas akcīzes preču noliktavās ievesti **3 435 milj.** cigarešu, **91 milj.** cigāru un cigarillu, **45 838 kg** smēķējamās tabakas, kā arī **91 051 kg** tabakas lapas un **8 624 kg** karsējamās tabakas¹.

Salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, akcīzes preču noliktavās ievesto cigarešu apjoms samazinājies par nepilniem 8%, smēķējamās tabakas ievestais apjoms samazinājies par 11%, bet ievesto cigāru un cigarillu apjoms saglabājies 2016.gada attiecīgā perioda līmenī.

No akcīzes preču noliktavām 2017.gada deviņos mēnešos uz citām valstīm tika izvesti:

- 1 943 milj. cigarešu, no tā 98% jeb 1 899 milj. cigarešu nosūtīts ES dalībvalstīm. Izvestais cigarešu apjoms samazinājies par 7%, vienlaikus 1,5 reizes palielinājies eksporta apjoms uz trešajām valstīm, tomēr no kopējā izvestā cigarešu apjoma eksportēti tiek tikai 2 %;

- 46 milj. cigāru un cigarillu - uz ES dalībvalstīm nosūtīts par 13% vairāk kā 2016.gada attiecīgajā periodā;

¹ akcīzes prece kopš 2016.gada 1.marta

- 12 963 kg smēķējamās tabakas, no tā uz ES dalībvalstīm izvesti 12 413 kg smēķējamās tabakas, kas gandrīz 3 reizes pārsniedz 2016.gada deviņos mēnešos uz ES dalībvalstīm izvestās smēķējamās tabakas apjomu;

- uz citām ES dalībvalstīm izvesta arī karsējamā tabaka un tabakas lapas - attiecīgi 5 002 kg un 74 971 kg.

Salīdzinot ar 2016.gada deviņu mēnešu datiem, par 5% pieaudzis kuģu un lidmašīnu apgādei, kā arī tirdzniecībai beznodokļu veikalos nodotais cigāru un cigarillu apjoms – 2017.gada deviņos mēnešos nodoti 40 tūkst. cigāru un cigarillu. Par 11% pieaudzis smēķējamās tabakas apjoms. Kopējais cigarešu apjoms, kas nodots kuģu un lidmašīnu apgādei, kā arī tirdzniecībai beznodokļu veikalos, samazinājies par 6% salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgā perioda līmeni.

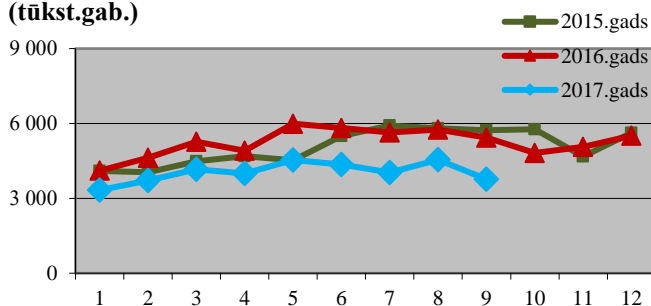
6.Tabakas izstrādājumu realizācija mazumtirdzniecībā

Būtisks tirgus attīstības tendences raksturojošais rādītājs ir tabakas izstrādājumu patēriņš valstī. Vadoties no tabakas izstrādājumu apritē iesaistīto komersantu sniegtajiem datiem, ir aprēķināts kopējais tabakas izstrādājumu daudzums, kas novirzīts realizācijai mazumtirdzniecības tīklā.

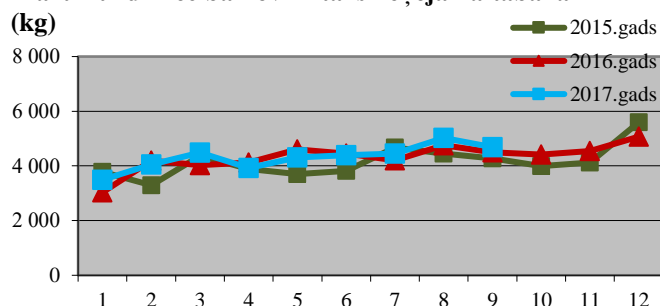
2017.gada deviņos mēnešos, salīdzinot ar 2016.gada attiecīgo periodu, samazinājušies cigarešu (par 2,3%) un it sevišķi cigāru/cigarillu (par 23%) mazumtirdzniecībā novirzītie apjomi. Smēķējamās tabakas mazumtirdzniecībā novirzītais apjoms šī gada deviņos mēnešos saglabājies iepriekšējā gada attiecīgā perioda līmenī. Kopumā mazumtirdzniecības tīklā šī gada deviņos mēnešos realizēti 1 440 milj. cigarešu, 36 miljoni cigāru un cigarillu un 38 803 kg smēķējamās tabakas.

8.attēls

Mazumtirdzniecībā novirzītie cigāri un cigarillas (tūkst.gab.)

Mazumtirdzniecībā novirzītā smēķējamā tabaka (kg)

Leimane 67120170

Analītiskajā materiālā un pielikumos apkopota informācija no VID informācijas sistēmās iesniegtajiem pārskatiem uz datu apkopošanas brīdi. Informācija turpmākajās publikācijās var tikt precizēta.